

ҚОН-ҚАРДОШ СОВЕТ

БИЗ МИЛЛАТЛАРНИНГ ИХТИЕРИЙ ИТТИФОҚИНИ — БИР МИЛЛАТНИНГ ИККИНЧИ МИЛЛАТ УСТИДАН ҲЕЧ ҚАНДАЙ ЗУРЛИГИГА ЙУЛ ҚУЙМАЙДИГАН ИТТИФОҚИНИ ИСТАЙМИЗ, МУТЛАҚО ТУЛА ИШОНЧГА, ҚАРДОШЛАРЧА БИРЛИКНИ ОЧИҚ ВА РАВШАН ТУЛА ТУШУНИБ ОЛИШГА, ТУЛА ИХТИЕРИЙЛИК АСОСИДАГИ КЕЛИШУВГА АСОСЛАНАДИГАН ИТТИФОҚИНИ ИСТАЙМИЗ.

В. И. ЛЕНИН.

▲ УКРАИНА ССР, Киев—Совет Украинанинг пойтахти, мамлакатимизнинг энг йirik индустриал, илмий-техника, маданият марказларидан бири. Суратда: Киевнинг магистрал кўчаларидан бири — Крещатик.

ТАСС фотохроникаси.

ва 97 нафари колхозчидир. Республикадаги 10347 маҳаллий Советларда халқ сайлаган қарийб 514 минг депутат бор. Булар натта куч бўлиб, иктамий ҳаётнинг ҳамма томонларида натта таъсир кўрсатмоқда, КПСС Марказий Комитети кейинги йилларда қабул қилган ва Советларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш ҳамда уларнинг ишини яхшилашга қаратилган қарорлар давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг аҳамиятини янада ошириш, уларнинг фаолиятида демократик асосларни ривожлантиришга ердан берди. Советларнинг фаолияти активлигининг ўсиб бораётганини билан, ўз имкониятларидан тўла-тўлиқ фойдаланишга интилиш билан характерланади. Советлардаги доимий комиссияларнинг иши анча юксак даражага кўтарилди. Украинанинг кейинги вақтларда сайланган маҳаллий Советларида 73,5 мингта янги доимий комиссия бор, яъни аввалги маҳаллий Советлардагига нисбатан 5158 та кўпроқ доимий комиссия тузилди.

Республикамиз ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эришган муваффақиятлари украин халқининггина эмас, балки Совет Иттифоқидagi барча халқларнинг ҳам меҳнати ва ижодияти натижасидир. Совет Украинанининг ҳозирги тараққиётини барча қардош республикалар билан мустақкам ҳамкорликсиз тасаввур этиш мумкин эмас. Совет халқларининг бирлиги коммунизм курашини жараёнда тобора мустақкамламоқда. Совет халқлари моддий ва маънавий бойликларини бир-бирлари билан тобора кўпроқ баҳам қўрмоқдалар, ҳар бир республиканинг умумий ишга қўлаётган ҳиссаси ортиб бормоқда.

Тўртинчи беш йиллик бутун совет халқи каби республикамиз меҳнатқашларига ҳам буюк иштироблар очиб берди. Совет кишиларини бунёдкорлик ишларининг кенг қўламлигида кўниб қолганлар. Аммо ҳаётимиз, курашимиз ва меҳнатимизнинг юниси бўлиб қолган тўнзинчи беш йиллик план бизга натта қувват бахш этмоқда. Коммунистик партия ва Совет давлатининг барча совет республикалари экономикаси ва маданиятини ҳар томонлама ривожлантириш ҳақида, кўп миллий улуг Ватанимиздаги барча халқларнинг турмуш даражасини тинмай юксалтириш тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрлиги бу планда ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Республикамизда санат ишлаб чиқариш ҳажми беш йил мобайнида 43 процент ортди. Украина 1975 йилда санат маҳсулотини 1940 йилда бутун Совет Иттифоқи санати ишлаб чиқарганидан 3 баравар кўпроқ тайёрлаб беради. Беш йилликда республиканинг халқ хўжалигида 80 миллиард сумлик капитал маблағ сарфланади. 1975 йилда дош ҳосили 43 миллион тоннага етказилиши керак.

Янги беш йиллик план зўр ғайрат билан бажарилмоқда. Уюл ва тенг ҳуқуқли республикаларнинг бири бўлиши учун орденли Совет Украинаси Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган кунининг 50 йиллигини муносиб кутиб олмақда.

Республика меҳнатқашлари ўзларининг бутун куч-ғайратини, билгани ва таърибасини КПСС XXIV съездининг тарихий режаларини амалга ошириш учун сарф қилдилар. Фидоқорона меҳнат қилиб, моддий ва маънавий бойликларини қўлайтирадилар, кўп миллилати севинила Ватанимизнинг иқтисодий ва мувофак кудратини мустақкамлайдилар.

(ТАСС).

СССРдаги ўн беш иттифоқдош давлатларнинг бири бўлиши Совет Украинанинг Доимий беш йил даштрларидан тортиб ҳаммаша кўм-кўм Карпатга, сербувша Крайдан тортиб Чернигов областидан Ужмыоларгача кенг қўлаётган. Унинг ер майдони 604 минг квадрат километрга яқин бўлиб, Европадаги ҳар қандай мамлакат территориясидан натаддир. Украинанинг ер ости бойликларини битмас-туғамас, унинг серҳосил экинзорлари, гуллаб-яшнаган болғари, кенг ва лимонли оқадиган дарёлари бор. Украина кудратли индустрия, юксак даражада ривожланган қишлоқ хўжалик ўлкаси, ёрқин халқ истеъодлари ва кишини мафтун этадиган қўшиқлар дидир. Бизнинг республикамиз 48 миллионли украин халқи қўлга киритган ва унинг шон-шухрати, ифтихори бўлган барча ютуқларга ленинчи Коммунистлар партияси тўғрисида, социалистик тузум, совет халқлари дўстлиги тўғрисида эришти.

Улуғ Октябрь Социалистик Революцияси мамлакатимиздага барча халқлар каби Украина халқига ҳам бахт-саодат йўлини очиб берди. Совет республикалари ўз ихтиёри билан ишчи ва деҳқонларнинг кўп миллилатли ягона давлатига бирлашувни Улуғ Октябрь ишларининг давомий бўлиши ва соҳнада ҳамда миллий жабр-зулмни абадий тутатган барча совет халқларининг хоҳиши — иродасини ифода этди. Бу давлат Советларнинг 1922 йил декабрь ойида бўлиб ўтган Биринчи Бутуниттифоқ съезидида қонуний равишда расмийлаштирилди.

Совет халқларининг давлат иттифоқини вужудга келтиришда революция доҳисини В. И. Лениннинг ҳизмати жуда натаддир. В. И. Ленин миллий масала ҳусусида мунтазам таълимоти, Коммунистик партия миллий сўбатининг илмий принципларини ишлаб чиқди, Совет Социалистик давлатини курашининг конкрет йўлларини кўрсатиб берди. Мамлакатининг ишчилар синфи, меҳнатқаш деҳқонлари, илгор оғиллари Лениннинг ССР Иттифоқини вужудга келтириш гўсиғини қизғин қўлаб-қувватладилар. Бу гўя бирлашган йўлдаги чинакам умумхалқ ҳаракатида мужассамланди. Совет Украинанинг меҳнатқашлари қардошларини иттифоқда бошқа халқлар билан жипслаштиришга астойдил интиланликларини намойиш қилдилар.

СССРнинг ташкил топгани ленинчи миллий сўбат тантанасининг ерини далили, пролетар интернационализмининг амалий ифодаси бўлди. СССРнинг ташкил топгани совет халқларининг тақдирини уюл ҳақиқатан ҳам тарихий аҳамиятга эришти.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съезидида ҳисобот докладыда бундай деди: «СССРнинг ташкил топгани ўзининг сўбат аҳамияти ва соҳна-иқтисодий натижалари жиҳатидан давлатимиз тарихида жуда натта ўрин олади».

КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига таъйиғарлик тўғрисида» қарорига таъйиғлаб ўтилганидек

мамлакатимиз барча куч ва ресурсларини бирлаштиришга на совет кишиларига чоризм ва капитализмдан мерос бўлиб қолган иқтисодий ва маданий ҳолатининг тарихан жуда исрофчи вақт ичюда тугатиш, мамлакатини индустриаллаштириш ва қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш ва ССР Иттифоқини юксак даражада ривожлантириш кудратли давлатга айлантириш, коммунистик назимни қурилишини авж олдириш имконини яратиб берди. Совет Ватани бир давлат бўлиб бирлашгани натижасида халқларнинг озолиги ва мустақиллигини таъминлайдиган тош-тегиндек мустақкам мувофак кудратини уларнинг

ма областлари янги қурилышлар учун материал ва машина-ускуналар қозониб турди. Улуғ Ватан урушининг отир синов йиллари ҳеч қачон хотирамиздан кўтарилмайдди. Ягона оилага ҳис-туғиғулар уруш йилларида жуда яқин намоён бўлди. Украинанинг 4,5 миллионга яқин фарзанди бошқа республикалардаги қардош жангчилар билан бир ёқдан бош чиқариб, Москва ва Ленинград астоналарида, Волга соҳилида ва Курск дугасида, Навказининг тоғ этакларида ва Балтика бўйи мамлакатларида қатан учун қаҳрамонона жанг қилдилар. Рус, белорус, грузин, қозоқ, ўзбек, арман халқлари ва бошқа

оғир кунларида ҳам уларни ўз она тилида ўқитиш ишлари ташкил этилди. Ҳозирги вақтда республикамиз санат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1940 йилдаги ишлаб чиқариш ҳажмидан тўққиз баравар ортди. 1971 йилда Украина ССРда 209 миллион тонна кўмир, 117 миллион тонна темир рудаси, салкам 65 миллиард кубометр газ қазиб чиқарилди, 150 миллиард киловатт-соат элентр энергияси, 47,4 миллион тонна пўлат, 149 мингта трактор, қарийб 497 миллион квадрат метр газлама ишлаб чиқарилди. Биз биринчи элентрон-ҳисоблаш машиналари, сунъий олмослар, жаҳонда энг йirik самолётлар бизнинг рес-

қиз миллиондан ортқ киши, яъни аҳолининг қарийб бешдан бири қисми янги квартираларга эга бўлди. Ўзининг уй-жой парронини яхшилаб олди. Социализмининг буюк ўзгартирувчилик кучи, коммунистик партиянинг ленинчи миллий сўбати украин халқи маданиятининг тараққиотида ҳам ўзининг ёрқин ифодасини топди. Украинада революциядан илгарги аҳолининг 72 проценти саводсиз эди. Эндиликда бу республикамизда 15 миллионга яқин киши, яъни қарийб уч гражданнинг бири ўқимокда. Ешларга умумий ўрта таълим беришга ўтиш тугалланмоқда. Республикадаги 139 олий ўқув юртида 803 минг йилит ва қиз балим

ишлар Украинанинг энг қимматли бойлиги ва буюк галабасидир. Меҳнатқаш, бунёдкор киши ўзининг ақл-иродини, ўз кўли билан республиканинг ифодасини ўзгартиргани ҳолда унинг ўзи ҳам ўзгарди. Меҳнат аҳли замонавий маданият, фан ва техниканинг, социализм ва коммунизм куралишининг мисли қурилмаган бой таърибасини билди олиб, ўзининг фикр доирасини кенгайтирди. Республика ишчилари, колхозчилари ва зиёлиларининг вақиларидан 163 мингта яқин ишчи санжизининг беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарганлиги учун СССР Ҷорден ва медаллари билан мукофотланганлиги, 493 меҳнатчи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлганлиги қувончли бир ҳол эмасми, ахир!

Совет халқларининг янги йамият қуриш йўлида эришган натта муваффақиятлари, халқлар бирлигининг тобора мустақкамлашаётганини социалистик демократиянинг янада юксалиши, халқ ҳокимияти органлари — меҳнатқашлар депутатлари Советларнинг ривожланиши билан чамбарчас боғланган. КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига таъйиғарлик тўғрисида»ги қарорига халқларини кўп миллилатли давлатга жипслаштиришда Советлар жуда натта роль ўйнаганлиги таъйиғлаб ўтилди. Партияимизнинг ана шу илгор хўжаликда бундай дедилган: «Советларнинг интернационал табияти республикаларнинг меҳнатқашлар оммасини ягона давлат тузиш сари олтинтирди. Советлар фаолиятининг таърибаси ишчилар ва деҳқонлар гўят кенг ва юзлик демократизм, миллиятларнинг тамамола тенглиги негизида давлатни муваффақиятли бошқара олишларини кўрсатди».

Совет халқ ҳокимиятининг шундай бир формасидирини, унда социалистик демократиянинг принциплари тўла тўлиқ қарор топади. Кенг меҳнатқашлар оммаси Советлар орқали давлат ишларини бошқаришга жалб этилади. Масалан, Украина ССР Олий Советининг 484 депутатидан 146 нафари ишчи

НУРАФШОН УЖРАИНА

А. П. ЛЯШКО,

Украина ССР Министрлар Советининг раисы.

тинч бунёдкорлик меҳнати учун шарт-шаронини вужудга келтира олди. Тарихий таъриба шу нарсани яқин йобот қилдики, Социалистик Республикалар Иттифоқи кўп миллилатли давлат тузилишининг энг ҳаётчан ва энг мукамал формасидир. Бу давлат бутун жамятининг манфаатлари билан ҳар бир миллиятнинг манфаатларини чамбарчас боғлаб олиб боради. Совет Иттифоқи эркин халқларнинг тарихда илгарги ҳеч қачон қурилмаган бирлик ва дўстлик муносабатларини гавдалантирмоқда.

Украинанинг улуг фарзанди Тарас Шевченко янги ва эркин оилани астойдил оруу қилган эди. Украин халқи ана шундай янги ва эркин оилада ўзининг миллий давлатини ҳар томонлама ривожлантирди, ўз ерларини бираштирди, республиканинг суверенитетини бениҳоя мустақкамлади. Бу суверенитет Совет Иттифоқининг бутун сўбати, иқтисодий ва мувофак кудратини билан қардош халқларнинг ўзаро ердими билан таъминланди. Совет Украинаси меҳнатқашлари тарихан қисқа вақт ичюда экономика, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида жуда натта муваффақиятларга эришдилар. Социалистик ҳаётнинг ҳар бири янги революциядан илгариги тараққиётининг неча ўн йилларига тенгдир.

Украин халқи ўзининг ҳамма ишлари ва ҳамма зафарларида ўз қардошлари — совет халқларининг, аввало, улуг рус халқининг дўстона ердими ва мададидан доим баҳраманд бўлиб келмоқда.

«Запорожсталь», Харьков трактор заводи ва Новокраматорск машинасозлик заводи, ДнепротЭС каби индустриал гигантлар вужудга келтирилган биринчи беш йилликлар даврини эсга олайлик. Улар барча совет халқлари меҳнатининг самарасидир. ДнепротЭС қурилишида 50 миллиат вақиллари меҳнат қилганлигини айтиб ўтиш иффон. Мамлакатимизнинг ҳам-

совет халқларининг миллионларча фарзандлари Украина тунироғида фашист босқинчиларини тор-мор қилдилар. Халқларимизнинг жангвор дўстлигини кўрсатувчи икки фактигина келтириб ўтмоқчиман. Биринчи Украина фронтининг Днепр учун олиб борган тарихий жағида Совет Иттифоқи Қаҳрамони уловинини олмиша сазовор бўлган жангчилар орасида 33 миллиат вақиллари бор эди. Республиканинг вақтинча босиб олинган территориясида ҳаракат қилган ва қарийб 600 минг халқ қасосчиларини бирлаштирган партизан отрядларини Совет Иттифоқидан 60 дан ортқ миллиат ва олат вақиллари жанг қилдилар. Украин халқи мамлакатимиздаги барча халқларининг фарзандлари ўз озолиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилганлигини ҳеч қачон унутмайди.

Халқлар дўстлигининг буюк кучи жанг майдонларидагина эмас, балки бошқа соҳаларда ҳам намоён бўлди. Рус, қозоқ, ўзбек, грузин, бошқирд халқлари ва бошқа халқлар оғир дамларда Украинанинг душман томонидан вақтинча босиб олинган территориясидаги миллионларча кишиларни ўз диёрида кенг қучоқ очиб қутиб олтиди. Уларнинг бири бурда нонини ҳам улар билан баҳам қуришди, республикамдан кўчирилган корхоналарни жойлаштириш ва уларнинг ишини йўлга қўйишда ердан беришди. Янги жойларга кўчирилган заводлар тез тикланиб, фронт учун маҳсулот бера бошладди. Мамлакатининг шарий районларида Украина ССР Фанлар Академияси, Украинанинг олий ўқув юртлари, театрлар, индий союзулар иш олиб берди. Қўчириб келтирилган болаларга айниқса зўр ғамхўрлик қилди. Маҳаллий аҳоли болаларини кийинтириш, боқиб ва ўқитиш учун ҳамма чораларини кўрди. Урушининг энг

публикамизда яратилганлиги билан фахрланамиз. Украина ССРда етиштирилётган галларнинг бешдан бири қисминини бермоқда. Утган йили янги дош ҳосили 39,4 миллион тоннага етди.

Партиянинг шаҳар ва кишлок меҳнатқашлари фароғлигини тобора юксалтириш программаси изчиллик билан амалга оширилди ва ўтган беш йиллигининг бири ўзидики Украина аҳолисининг реал даромадлари 32 процент кўбайди. СССРда уй-жой қурилиши жаҳоннинг бошқа бирор мамлакатидан ҳам кўрилмаган даражада тез суръатлар билан олиб берилмоқда. 1965-1970 йиллар мобайнида республикамизда тўқ-

олмоқда. Украинадаги бир мингта янги илмий-тадқиқот ва доинқалаш-конструкторлик ташкилотларида 137 минг илмий ҳодим ишлаб турибди.

Украин халқининг шақлан миллий ва мамуан социалистик маданияти мамлакатимиздаги барча халқларнинг маданияти билан чамбарчас боғланган ҳолда ривожланишти. Бунинг натижасида Украин маданияти янада бой ва чўқур мазмуни бўлмоқда, Совет Украинанининг алабети ва маданиятининг партизанилик ва халқийликнинг юксак принципларига асосланган бўлиб, пролетар интернационализм, совет ватандарварлиги, халқларнинг қардошлик дўстлиги гўллари билан суғорилган.

Коммунистик партия, Совет ҳокимияти, социалистик тузум тарбиялаб ўстирган ажойиб ил-

▲ СУРАТЛАРДА: 1. В. И. Ленин номидаги Днепровск гидроэлектр станциясининг умумий куралиши. Шу йил 10 октябрда бу йirik нур илмоотининг биринчи санат токи бера бошлаганига 40 йил тўлди. Ҳозир ГЭС қайта тугилмоқда. ДнепротЭС-2 бунёд этилмоқда. 2. Бу қуввоқ қизлар йитговир «Льон» хореография ансамблининг солистлари. Бу талантли коллектив бутун мамлакатимизга яхши танилган. А. КРАСОВСКИЙ ва П. БОЙКО фотолари. ТАСС фотохроникаси.

РЕСПУБЛИКАЛАР ОИЛАСИДА

БЕЛОРУССИЯ БАХТИЁР ДИЁР

Т. Я. КИСЕЛЕВ,
Белоруссия ССР Министрлар Советининг раиси.

Кўп миллатли совет халқи ўзининг шодлиғи байрами — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ярим асрлик юбилейига тайёргарлик кўрмоқда. Барча совет ишчилари каби Беларуссия меҳнаткашлари ҳам ана шу буюк воқеаларга фаол тайёргарлик кўрмоқдалар, уни коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги зафарлар билан янгиловлашга қаттиқ бел боғлаганлар.

Революцион маршалларнинг, ҳаётий манфаатлар ва коммунистик идеалларнинг бирлиги билан жипслашган совет халқларининг бузилмас дўстлиги мўъжизалар ярата оладиган қудратли бунёдкор куч бўлиб қолди. Умуман Советлар мамлакатининг ва ундаги ҳар бир республика, жумладан Беларуссия ССРнинг чинакам улугвор зафарлари бундан яқин бошланади.

Улуг Октябрда калдар бизнинг дийрмиз чор империалистик қўлоқ агарар чекка ўлкаси эди. Бу ерда бирор бир йирикроқ завод бўлган эмас. Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон ком ашбсини дастлабки қайта ишлайдиган майда ибтидоий корхоналарига бўлган. Аҳоли жон бошига умуман Россиядагига нисбатан деярли беш баравар кам санаят маҳсулотни ишлаб чиқарилган. Беларуссия аҳолисининг 86 проценти қўл учидан кун кўрувчи ноқор деҳқонлар бўлган.

Шуни ҳам айтиш керакки, империалистик ва граждандар уруши натижасида Беларуссия экономикаси янада кўпроқ вайрон бўлди. Масалан, 1920 йилда 1913 йилда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ярмидан ҳам намоғи етиштирилди, санаят маҳсулотни эса беш баравар кам ишлаб чиқарилди.

Ўз-ўзидан равишан, Беларуссия фанат ўз кучига таяниб, янака-енгиз ҳаракат қилганида халқ хўжалигини тез тиклаб олмаган, социалистик қурилишни кенг кўламада авж олдириб юбора олмаган бўлар эди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидан бошлаб коммунистик республикалар ўртасида ижтимоий ҳаракатнинг ҳамма соҳаларида дўстона самарали алоқалар ўрнатилди. Бу алоқалар пролетар интернациона-

лизмнинг ўзгармас принциплари, ўзаро маънавий ва ҳолисаси ёрдам берилиши, ўзаро мас принциплари асосига қурилди. Чунки, 1920 йил декабрда РСФСР Халқ хўжалиги олий кенгаши Беларуссияга халқ хўжалигини тиклаш учун пул аванси берди ҳамда республикага биринчи навбатда зарур бўлган материалларни юборишни буюрди. Шундан кейинги йилда РСФСР Халқ Комиссарлари Совети республикани хом ашё ва асбоб-ускуналар билан таъминлаш учун салкам 6 миллион сўм пул юборди, қўламда эса дон ва сабзавот экинлари уруғини етказиб берди.

Фан, маданиятни ривожлантиришда, республика учун миллий кадрлар тайёрлашда берилган ёрдам боёбо аҳамиятга эга бўлди. Ленин декретига биноан 1921 йилда Минскда республиканинг биринчи олий ўқув юрти — Беларуссия Давлат университети очилди. Уни барпо этишда Москва, Ленинграднинг таниқли олимлари актив қатнашдилар.

Ахир социалистик оилда белорус халқи ҳам жуда катта муваффақиятларга эришти. У ўзининг илҳомбахш меҳнати билан, қардош халқларнинг ҳар томонлама ёрдами туфайли Беларуссияни юксак даражада ривожланган индустриал — колхозлашган республикага айлантирди.

Мамлакатимиз халқлари кучгайратларини бирлаштириб партия раҳбарлигида социализм қурилишнинг ленинча намуна муваффақиятли равишда амалга оширилди, қудратли социалистик экономикани вужудга келтирилди. Социалистик экономиканинг бугун ССР Иттифоқи ва унга кирувчи ҳар бир республика манфаатларини қўлаб тузган иккита планга биноан ривожланиб бормоқда.

Социалистик ижтимоий ва давлат тузумининг халқ кўруви устуңлиги, социализм галабаси туфайли совет жамятининг маънавий-сиёсий бирлиги қарор топгани ва халқларнинг бир-бирини қўлаб тузган Улуг Ватан уруши йилларида айниқса яқин қўлаб тузган. Гитлерчилар СССРга ҳужум қилишга тайёргарлик кўрганларида совет халқлари ўртасида янфок солишга

● МИНСК — Беларуссия ССР пайтахти. Суратда: Ленин проспектининг узумий кўрinishи. М. Минкович фотоси, ТАСС фотохроникаси.

умид боғлаган эдилар. Ленин душман жуда қаттиқ янглишти. Коммунистик партиянинг даъвати биноан ўз социалистик Ватани — улуг Совет Иттифоқини ҳимоя қилишга кўтарилган барча социалистик миллатлар душман бўлига тош метиндек девор бўлиб туриб олдилар. Ҳар бир ҳарбий қисмда ва ҳар бир партизан отрядида СССРдаги ҳамма миллатларнинг ўғил ва қизлари бўлган жангчилар билан командирлар бошчилигида қарши бекдан бош чиқариб мардонавор жанг қилдилар.

Тинчлик меҳнат фронтда ҳам бизнинг куларимиз қардошларча дўстлигини қўлаб тузган чашмаларидан баҳра олмақда. Уруш мамлакат халқ хў-

жалигига нақадар катта зарар етказганлиги маълум. Душманлар оқуналиқига дучор бўлган районларга айниқса катта зарар етказилди. Республикада шовчи кишиларнинг турдан бир қисми ҳалок бўлди. Деярли ҳамма шаҳар ва қишлоқлар таланди ва вайрон қилинди. Фашист босқинчилар республикага етказган жамият зарари кўпроқ маълум олдиди. 1940 йил бюджетидан 35 баравар ортди.

Ленин, Советлар мамлакатининг қалқлари дўстлик ва қардошлик туфайли кучли энгликларини яна бир бор кўрсатдилар. Совет республикалари ўзаро ёрдам ва ўзаро мадади туфайли урушнинг оғир жароҳатларини тез тузатишга му-

ваффақ бўлдилар. Урушдан кейинги қийин йилларда Беларуссия мамлакатининг ҳамма томонларидан галла, бинокорлик материаллари, санаят ускуналари ортган поездлар кела бошлади. Урушдан кейинги Беларуссия ССР капитал қурилиш учун урушдан аввалги ҳамма беш йилликлардагига қараганда ҳам кўпроқ маълум олдиди. 1950 йилда келиб Беларуссия ССР санаяти урушдан аввалги 1940 йил даражасига етиб олди, 1970 йилда эса ундай ўн икки баравардан энди олиб кетди. Хўжалик мутлақо янги асосда, янча юксак техника савиясида тикланганлиги ва ривожлантирилганлиги мутлақо аҳамиятга эга. Умумитти-

фоқ меҳнат тақсимотида ишлаб чиқарувчи республикада урушдан кейинги йилларда санаятнинг янги тармоқлари — автомобиль ва трактор машинасозлиги, аниқ приборсозлик, радиоэлектроника, нефть қазиб чиқариш ва нефтни қайта ишлаш, минерал ўғит ишлаб чиқариш санаяти барпо этилди. Бу йилларда Беларуссия меҳнаткашларининг бир ўқари қилганлари йўқ. Масалан, химия санаятининг олиб кўрилди. Шу тармоқда ишлаб турган 2,5 мингдан ортқ мутлахасис биға бошча республикалардан келинди. Беларуссия корхоналарида мамлакатимиздаги турли миллатларга мансуб бўлган ишчилар ва мутлахасислар ахирлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Белоруссия меҳнаткашлари совет халқларининг қардошларча ёрдами таяниб, аҳолига керакли моллар ишлаб чиқарувчи тармоқларни ривожлантиришда кўп иш қилдилар. Радиоприёмниклар ва телевизорлар, мотоцикллар ва велосипедлар, электр холодильниклари ва соатлар, кийим-кечак ва пойфал, жун, шойи, ип ва зигир толасидан тузилган газламалар, трикотаж ва пайпоқлар, мебель ва хрусталь, гиламлар ва фотоапаратлар хилма-хил озиқ-овнат маҳсулотлари ва бошча жуда кўп халқ истеъмол моллари Беларуссия ССРда қўлаб ишлаб чиқарилмоқда.

Социалистик ишлақ хўжалиги олға томон катта қадам қўлди. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Ленин мамлакат далаларида юз мингга трактор бўлишини орау қилганлигини эслаб ўтайлик. Бу йил Минск трактор заводининг ўзи миллиондан ортқ тракторни ишлаб чиқаради.

Фан, маданият ходимлари ўрмасида самаралар бермоқда. Революциядан аввал ўн иккидан санаят киши саводсиз бўлган Беларуссияда урушдан аввалги йиллардан санаятсизлиги тугатилган эди, эндиликда ишлаб турган аҳоли орасида беш иккидан ортқ киши ўрта ва олий маълумотли бўлиб қолди. Беш йиллик охирига бориб ишларга умумий ўрта таълим беришга ўтиш тугаланади. Республикада фанлар академияси, ўлаб илмий тадқиқот институтлари, 28 та олий ва 130 та ўрта маҳсул ўқув юртлири ишлаб турибди.

КПСС XXIV съездининг қарорлари, унинг Директивалари асосида ишлаб чиқилган ва барча иттифокдош республикаларнинг уйғун равишда ривожланишини таъминлайдиган туғричи беш йиллик план ленинча миллий сибаст тантанасининг янги неботидир.

КПСС Марказий Комитети «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилган йилнинг 50 йиллигига тайёргарлик кўришда»ги қароридан ишчилар синфини, колхозчи деҳқонларни, халқ эшкарларини шонли юбилейни партия XXIV съезди қарорларини амалга оширишда, кўп миллатли социалистик ватанимиз қудратини мустаҳкамлашда, экономикани ривожлантиришда, маданий қурилишда, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишда янги муваффақиятлар билан янгиловлашга чамаран. Шу давлаткашларни мамлакатимиздаги юздан ортқ миллат ва элтини бирлаштирувчи бугун ахир социалистик оилга каби социалистик мусобақани аянда нег авж олдиришда. Улар ўзларининг бугун куч-қайратларини партия режаларини муваффақиятли равишда амалга оширишда, туғричи беш йиллик тошйирларини мутлатидан олдин баъзирига сарфламоқдалар. (ТАСС).

МОЛДАВИЯ ГУЛЛАБ ЯШНАМОҚДА

П. А. ПАСКАРЬ,
Молдавия ССР Министрлар Советининг раиси.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилган 50 йилнинг буюк байрамининг шон-шухрат ва улугворлиги билан кўп олабдан кўп миллатли халқимиз ишонч билан бардам қалам ташлаётир.

Коммунистик партия ленинчи миллий сиёсатининг фарзанди — Совет Молдавияси ҳам Совет республикалари ёрқин юлдуз туркумида СССРнинг ярим асрлик юбилейи сари бормоқда.

Совет Иттифоқининг ташкил этилиши бошча барча қардош халқлар сингари Молдавия халқи учун ҳам ҳаётий социалистик асосда — қайта қуриш, экономика ва маданиятни юксалтириш учун қулай шарт-шароитлар таъминлаб берган ҳал қилувчи омиллардан бири бўлди.

Ўлкамиз совет тузумига қадар чор Россиянинг Европадаги қўлоқ чекка ўлкаларидан бири эди. Халқнинг гойа кўч-кўчлиги саводсиз, ҳақ-ҳуқуқсиз эди. Ўлканинг санаят потенциал деб аталмиш потенциал хатто ўша вақтлардаги тушунчага кўра ҳам гойада санф бўлиб, кустар ва ярим кустар ускуналар ва кичик-кичик корхоналардан иборат эди, буларда маънақатли ва кам ҳақ туланадиган кўл меҳнатидан фойдаланилди. Қишлоқ хўжалиги жуда ибтидоий усулда

олиб борилад эди. Ер кам ҳоли берарди.

Улуг Октябр социалистик революцияси, граждандар уруши ва чет эл ҳарбий интервенциясидан кейин ўлка санаяти аслида қариб қоқ-қуруқ жойда ривожлана бошлади. Шуларга қарамай ўлкамизда йиғинча йилга борар-бормас вағт ичиде неча ўлаб катта-катта, шу жумладан, Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган санаят корхоналари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

1924 йилда Днестр дарёсининг сўл соҳилида ташкил этилган Молдавия Автоном ССРнинг санаят ишлаб чиқариш қўлаб тузган 1940 йилга келиб 1913 йилдагига нисбатан 33,2 баравар кўпайди. Молдавия қишлоқларида туб ўғаришлар рўй берди. Партиянинг тарқоқ дехқон хўжалиқларидан йирик социалистик ишлаб чиқариш йўлига секин-аста ўтишни амалга ошириш йўли, ленинча кооператив планга асосланган йўл галаба қозонди.

Маданий қурилиш ҳам муваффақиятли амалга оширилди. Катта ёндаги аҳоли ўртасида саводсизлиги тугатилди, умумий етти йиллик таълим жорий этилди, ўрта ва олий ўқув юртлири очилди, муаллим, врач, фан ва маданият ходимлари кадрлари тайёрланди.

Руминия қироллиги 1918 йилнинг бошларида зуравон-

лик билан ёш Советлар Республикасининг тортиб олган Бессарабия меҳнат ахирини қисмати бутунлай бошчага бўлди. Босқинчилар ўлкада хунрезалик ва талончилик режими ўрнатдилар, буржуа помещиклар тартиботларини тикладилар. Ўлканинг Россия ва Украинани билан аънавий хўжалик алоқаларидан маҳрум бўлган экономикаси инкирозга учради. Қўпгина корхоналар ёпиб қўйилди, янглири қурилмади. Деҳқонлар Октябр галабаси натижасида қўлга киритган ерларининг кўп қисмидан маҳрум бўлдилар. Меҳнаткашларнинг сиёсий жиҳатдан ҳуқуқсизлиги, миллий зулм турмушини янада мусбатлироқ қилиб қўйди. Молдавия халқи то СССРга қўшилганча шундай аҳвол давом қилаберди. Тез орада, Молдавия АССР иттифокдош республикага айлантирилди.

Озод этилган территорияда ҳаёт социалистик асосда тубдан қайта қурила бошлади. Аммо гитлерчилар Германиясининг СССРга қилган ҳужуми ва фашистлар оқуналиқси халқимиз моддий бойликларни йўқотилишига ва таланишига олиб келди. Молдавия меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлиги остида рус, украин халқларининг ва мамлакатимиздаги бошча қардош халқларнинг доимий ва бегараз ёрдами билан қисқа муддат ичиде санаят ишлаб чиқаришини тиклаб олдилар, унинг ҳажми 1948 йилдаёқ урушдан аввал-

ги даражадан ошиб кетди. Молдавия халқининг бошча кўп ютуқлари каби маза шу муваффақияти ҳам СССР халқларининг эрини ва тенг ҳуқуқли бузилмас социалистик қар-

БИЗНИНГ ҚАРДОШЛИК ИТТИФОКИМИЗДА НЕЧА УНЛАБ МИЛЛАТ ВА ЭЛАТЛАРНИНГ ЎЗARO МУНОСАБАТЛАРИДА МАНОФААТ ВА МАҚСАДЛАРНИНГ, ҲОШИ-ИРОДА ВА ҲАРАКАТЛАРНИНГ ҲАТТИ МУСТАҲҚАМ БИРЛИГИ, ГОЯТ КУЧЛИ МАЪНАВИЙ ҚОН-ҚАРДОШЛИК, ИШОНЧ ВА ЎЗARO ҒAM-ХУРЛИК ДОИМ НАМОЕН БУЛМОҚДАКИ, БУТUN ЖАҲОН ТАРИХИ ҲЕЧ ҚАЧОН БУНДАЙ ҲОЛАТНИ КўРГАН ЭМАС.

«СССР ташкил этилган йилнинг 50 йиллигига тайёргарлик кўришда» КПСС Марказий Комитетининг қароридан.

дошлигининг, партия ва давлатнинг ленинчи миллий сибаст гулзори вужудга келган ва этилган қардошлик ҳаётий кучининг яқин тасдиғи бўлди. Урушдан кейинги йиллар

биринчи навбатда виночилик, консерва корхоналари, қанд-шакар ва санаятнинг бошча аънавий соҳалари қурилди, кенгайтирилди, тақомиллаштирилди ва шулар Молдавияни

умумиттифоқ меҳнат тақсимотидаги ихтисосини белгилаб берди. Тез орада республикада эндигина бунёдга келатган ён мутлақо бўлмаган янги соҳалар — машинасозлик, металлсозлик, асбобсозлик, электртехника санаяти ва бошча соҳаларнинг ривожланиш процесси ҳам бошланиб кетди.

Республика индустрияси техника тарафидеи йўлда ривожланиб бормоқда. Сўнгги чорак аср мубайнида қурилган 560 та санаят корхонасида уч мингдан ортқ поток линия, комплекс, равишда механизацияланган ва автоматлашган линия жорий этилди. 518 та комплекс механизацияланган ва автоматлашган участка, дех ва ишлаб чиқариш яратилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши тез суръатлар билан ривожланди.

Бизда умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган узумчилик ва тамаччилик соҳалари айниқса тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда.

Молдавияда социалистик қурилиш йиллари моҳиятида социал ва маданий ҳаётда чинакам революцион ўғаришлар амалга оширилди. Бу ўғаришлар халқимизнинг маънавий қулини ва зулматдан қутқарди, уни инсоният орттирган маданият бойлиқларидан баҳраманд этди. Эндиликда республиканинги ўз агроном ва врачлари, муаллим ва инженерлари, олим ва шоирлари, санаят, қурилиш, қишлоқ хўжалигининг дондгор усталари бор.

Илм-фан зўр ривож топди. Республикада 70 га яқин илмий муассаса, 6 минг нафар илмий ходим ишлаб турибди. Республикада меҳнаткашлари СССР ташкил этилган йилнинг 50 йиллиги кўни кўп олар эдилар. Совет Молдавиясининг равишга топганили кўп миллатли Ватанимиздаги барча қардош халқлар биргаликда олиб борган кураш ва меҳнат натижасидир, деб одилона ҳисоблаб барча совет халқига ҳуқуқ иззат-қўрғи ва миннатдорчилик хис-туйғуларини изҳор этидилар. (ТАСС).

● КИШИНЕВ — Молдавия ССР пайтахти. Суратда: Галаба майдоғи. В. Садчиков фотоси, ТАСС фотохроникаси.

